

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การแสวงหาพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลจากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในอาชญากรรมคอมพิวเตอร์
ชื่อผู้เขียน	นารี กิตติสมบุญสุข
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. อุดม รัฐอมฤต
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร. อุทัย อาทิวะ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2548

บทคัดย่อ

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์เป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรงเป็นภัยต่อสังคมรูปแบบหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก แทบทุกประเทศต่างก็เล็งเห็นถึงอันตรายจากอาชญากรรมประเภทนี้ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกฎหมายอาญาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก เนื่องจากกฎหมายอาญาที่ใช้อยู่ไม่เพียงพอที่จะดำเนินคดีกับอาชญากรได้ จึงพยายามหามาตรการทางกฎหมายใหม่ๆ เพื่อค้นหาวิธีการป้องกันและปราบปราม สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่ง ที่เห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงมีการร่างกฎหมายอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ขึ้นเป็นกฎหมายเฉพาะ อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรคำนึงถึงควบคู่ไปกับการมีกฎหมายบังคับใช้ กล่าวคือ ต้องมีการปรับปรุงกฎหมายวิธีสบัญญัติให้มีประสิทธิภาพด้วย โดยเฉพาะปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานและการรับฟังพยานหลักฐานคอมพิวเตอร์ที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 29 ได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้เป็นหลักพื้นฐาน ซึ่งในทางปฏิบัติรัฐสามารถบัญญัติกฎหมายขึ้นมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ในบางกรณี ดังนั้นจึงมีบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐตรากฎหมายขึ้นมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ภายในขอบเขตที่รัฐธรรมนูญกำหนด เช่น ในมาตรา 37 บัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล ซึ่งเป็นสิทธิส่วนบุคคล และรัฐธรรมนูญก็มีบทบัญญัติให้อำนาจรัฐกระทำการใดๆ ก็ได้หากเป็นกรณีที่กระทำไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ ดังนั้นรัฐอาจอาศัยข้อยกเว้นดังกล่าวบัญญัติกฎหมายขึ้นมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพในข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเกินความจำเป็น หรือตามอำเภอใจ โดยอ้าง “ประโยชน์สาธารณะ” เช่น รัฐอาจบัญญัติกฎหมายอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ตลอดเวลา ตามแต่จะเป็นสมควร โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ถูกจัดเก็บอยู่

ในเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น การกระทำได้กล่าวถือเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพในข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งจะมีผลตามบทบัญญัติในมาตรา 6 ที่ถือว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญซึ่งถือเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ทำให้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่สามารถใช้บังคับได้ ทั้งนี้ การเข้าสู่ข้อมูลส่วนบุคคลนี้ เป็นมาตรการใหม่ที่รัฐสามารถนำมาใช้แสวงหาพยานหลักฐานเพื่อมาดำเนินคดีกับอาชญากรที่ก่ออาชญากรรมที่การแสวงหาพยานหลักฐานรูปแบบดั้งเดิมไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เช่น อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ดังนั้น จึงควรมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาให้อำนาจ และควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเข้าสู่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลได้ ภายในขอบเขตที่ไม่เป็นการกระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิในข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

พยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลโดยทั่วไปนอกจากจะได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วยังได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญในส่วนของสิทธิส่วนบุคคล และสำหรับพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากพยานหลักฐานทั่วๆ ไป กล่าวคือพยานหลักฐานประเภทนี้เป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า และอยู่ในรูปของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า อาจถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลง ลบ ทำลายได้ง่าย เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทั้งหลายจึงต้องประสบปัญหาในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนที่มีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดของจำเลยและนำเสนอต่อศาล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานและพิสูจน์พยานหลักฐานที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์และเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ภายในกรอบของ 3 หัวข้อใหญ่ ได้แก่ ลักษณะของพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สิทธิส่วนบุคคล กระบวนการค้น และกระบวนการนำเสนอพยานหลักฐานต่อศาล ภายใต้สมมติฐานว่าการรวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอาญาเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถกระทำได้เพียงใด ปัจจุบันมีกฎหมายฉบับใดให้อำนาจกระทำได้หรือไม่อย่างไร และควรจะทำอย่างไรเพื่อที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้

ผลจากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหามาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น พบว่าการที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าถึงหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้เร็ว และไม่เป็นการละเมิดสิทธิในข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจในการปฏิบัติงานได้ ควรต้องมีองค์กรที่เป็นกลางเป็นผู้ให้อำนาจในการตรวจสอบการใช้อำนาจ และควรมีหลักกฎหมายลักษณะพยานหลักฐานเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ชัดเจนกว่านี้

Thesis Title	Pursuing of electronic materials and personal data in Computer crime
Author	Naree Kittisomboonsuk
Thesis Advisor	Vice Prof. Dr. Udom Rathaarmarit
Co-Thesis Advisor	Dr. Uthai Arthiveth
Department	Law
Academic Year	2005

ABSTRACT

One of the most damage in Social is computerized criminal that destroying economics. In every country of the world realized this typical hazardous criminal and its effected. Due to insufficient criminal laws to indict them. Therefore the search of new suppressive and protective statues have been made with much effect. Thailand country also realized this crucial problem. Then proposing bill of computerized criminal however there must be concerned the usage of proper laws. Also developing criminal procedure effectiveness especially pursuing of personal data evidences and notified them.

The Kingdom of Thailand constitution B.E. 2540 code 29 provide basically for personal right and freedom which limited by state practice able to legislate laws in some case. Dealing with the constitution such as code 37 provide personal right protection. As same as the constitution provide state authority apply to public interests case. When state inhabited an exemption to legislate laws that too limited personal right and freedom informations. By claimable of public interests for instance, state made laws allowing officers to persue personal informations any of time. Especially those appropriate personal data from computers. The performance hold effected to right and freedom of person which have results according to the legislation code 6. Mean that the constitution, highest laws of country, was protected. It unable to extort even access to personal data became a new criterion of state in pursuing evidence to persecute criminals. The former procedure unable solving computerized criminal problems. So that could legislation laws for controlling authority performance of state officers uneffected in area of personal information right.

Generally said personal data evidence must protected by criminal procedure code and constitution in the differentiation of electronic data. The typical evidence have no shape, invisible and dwell in electromagnetic site which easily destroying or erasing. Especially when ascertain officers gathered all of them accusing to court. My studied in this research has 3 points of personal electronic data. Such as electronic evidence descriptions, personal right, persuing procedure and adducing evidence under hypothesis that violated personal right. Beneat the constitution and criminal procedure whether officers could do. Nowadays, whether laws provide authority and how the penalty of wrongdoers.

Problems analysis and results of this study received from Thailand and other countries' solution. Especially United States, England and Japan found that state officers could persuing electronic evidences rapidly. They also didn't violate personal right as dealing with laws and authority performance. There could have neutral organization checking the use of power. And should have electronic evidence description more obviously.